

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

X. Socij vn̄de quadraginta in Brasiliam Indiæ proficiscentes ab hæreticis
interempti

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

CAPVT X.

*Socij vnde quadraginta in Brasiliam
India proficiscentes ab hæreti-
cis interempti.*

NEC vero Collegiis dun-
taxat propagata Societas,
nec Europe finibus circumscri-
pta; in Indiam iterum profecta
est, & loca illa solitudine vasta,
barbarie, & immanitate incul-
ta, fuso sanguine irrigauit. Vt e-
nim recens planta agris infixæ,
aqua rigari solet ab agricolis,
donec altæ egerit radices, tum
ventos contra, atq; tempesta-
tes immota consistit; sic & nas-
centem **DEVS** Ecclesiam mar-
tyrum sanguine, admirandis-
que operibus fouit, dum a-
dolesceret; vt corroborata ad-
uersus tyrannorū vim, hæreti-
corumq; insidias, duraret. Sci-
tum illud Tertulliani, Marty-

N s. rum.

*Apologe-
tico ex-
vremo.*

rum sanguinem semē esse Chri-
stianorum. *Plurēs, inquit, effici-
mur, quoties metimur à vobis. Se-
men est sanguis Christianorum.* E-
uentus id verū esse nostra tem-
pestate declaravit, cum Socij in
vltimas vsq; Indiarum terras E-
uangelium intulere. Accipite
nunc breui vnde quadraginta
Sociorum necem, dum in Bra-
siliam, fidei propagandæ, quæ
Occidentis Indiæ pars est am-
pla, & potens, proficiscuntur.
Misserat FRANCISCVS Portu
Calensiam in oram Ignatium
Azeuedum Lusitanum, vt ge-
nere, sic & pietate insignem: vt
Sociorum illic obiret Collegia,
quæq; opus essent, amplifican-
do regno CHRISTI, & Euange-
licæ prædicationi, diligenter in-
spiceret. Qua in re fidem, in-
dustriamq; omnibus probavit:
cuius

cuius vt ratio FRANCISCO tan-
 quam Societatis capiti, consta-
 ret, Romam versus proficisci-
 tur. Hic segetem quidem ma-
 gnam esse bene narrat, & ad
 messem albam, operarios vero
 paucos. Igitur FRANCISCVS
 iubet prouinciæ illius præfectū
 eoredire, & ex Hispania comi-
 tes colligere, ac trajcere in In-
 diam, qui se sponte offerrent.
 Permissum item tirones ali-
 quot Societatis candidatos,
 qui ad eam se expeditionem
 vltro darent, Societatem tran-
 scriberet, secumque duceret.
 Compertum enim adolescen-
 tes pietati addictos, linguis per-
 discendis aptiores: cæli item,
 solique genio, & alimentis me-
 lius affuescere. Collectis igitur
 ad vnde septuaginta Sociis, tri-
 bus eos nauib⁹ diuisit, quod vna
 omnes

omnes simul vehi, incommo-
 dum videretur. Quatuor supra
 quadraginta secum Ignatius
 prætorix imposuit. Alterâ Pe-
 trus Dias, sacerdos, cum aliquot
 Sociis conscendit: tertiam item
 reliqui. Classi, septem onerariis
 nauibus instructæ, præerat Lu-
 douicus Vasconcelus, nobilis
 Lusitanus, manu promptus, &
 strenuus, cū imperio in Brasiliã
 missus: lætus vehementer tot,
 tantorumque Sociorum, con-
 tubernio. Illic enim quiete,
 non secus atque in Collegiis,
 & amice agitabant. Dome-
 sticas pietatis, exercitationes,
 orandi, seipso excutiendi, &
 legendi religiose seruabant: ad
 nauales Socios, nautasque, &
 milites, is quoque fructus re-
 dundauit. Informati enim
 ad pietatem: sinistris verbis
 absti-

abstinere iussi sunt: libri item
impudici, & otiosæ fabulæ ma-
nibus excussæ; pro his pij libelli
repositi, & piaculares orbiculi,
& Agni cælestis effigies. Ven-
tum tandem est in Materiam
Insulam. Hic prætoria naus,
quam Ignatius conscenderat,
ab aliis deflexit, Palmamque in
Insulam, vnam è Fortunatis, cu-
currit. Discessuros primum ad
se Ignatius Socios vocat, augu-
ratusque, quod euenit, fore; vt
in hæreticorum Piratarum ma-
nus inciderent, optionem o-
mnibus dedit, vt si quis ex eo
numero mortem pro CHRISTO
oppetere detrectaret, in Mate-
ria Insula maneret. Qui cōstan-
tes perdurarent, Sacramentis
Ecclesiæ muniti, sese morti cō-
pararent. Quatuor duntaxat
cesserunt metu, non satis ad
mortem.

mortē parati. Quadraginta confessione rite expiati, sumptoque pane cælesti, peruigilio Principum Apostolorum, ministrante Ignatio, qui & Agni cereas imagines, Sanctorumque reliquias, Roma allatas, diuisit, hilares conscendunt: amplexi inter se alios, qui cum Petro Dias altera naui uehebantur: quasi præfagientes fore, ut postremū inter se complecterentur. Fortunatis iam insulis digressis, uenus, & frequens de martyrio sermo erat, ut eam mortem uotis exoptasse uiderentur: ut hoc tanquam celeumate prouecti Socij, non procul Palmensi portu conspecti quinque piratici myoparones, quos Iacobus Sotia nobilis pirata ductabat: qui Calviniana labe aspersus in Catholicos infestissimo odio incurre-

cur
ctus
mni
rum
mo
verū
peri
gna
ves
tur,
hæ
ren
Vir
ma
tur
con
tan
op
per
for
lat
ita
diu

currebat. Rostrata statim inue-
 ctus accurrit, armata probe o-
 mni genere tormentorū æneo-
 rum. Ignatius verò, quod ani-
 mo prælagisset, suggerente Deo,
 verū esse mortis periculū com-
 perit. Adhortatus itaque ad pu-
 gnam omnes, constantiamque
 vestros, victores fore pollice-
 tur, siue morte occumberent ab
 hæreticis trucidati, siue vince-
 rent hostes. Imaginem itaque B.
 Virginis Roma allatam ea for-
 ma, qua S. Lucas pinxisse credi-
 tur, manu tenens, ad Sociosque
 conuersus, (qui Sanctorum li-
 tania cum lacrymis recitabant,
 opemq; diuinam, mortem op-
 petere parati, implorabant) sic
 forti animo postremum appel-
 lat. *Hodie omnes, fratres dilectissimi,
 ita mihi cor salit, vita migrabimus,
 diuinisque in celo epulis perfruemur*
 cum.

cum.

cum CHRISTO, & B. VIRGINE,
 ceterisq; calitibus. Praclarus certe
 nobiscum agetur, calis, quam Brasili-
 lia portum tenentibus. Orationi ita-
 que intenti, ad mortem nos compa-
 remus, quando hunc nobis postremū
 illuxisse diem credo. Interea præ-
 toriam Lusitanam pirata oppu-
 gnatam, nō tamen suorum sine
 sanguine, inuadit: cognito Ie-
 suitas (sic enim nostros plerique
 vocant) nauī portari, ad vnum
 omnes contrucidari iubet. *Per-
 eant, inquit, pereant Papista, qui
 falsam Brasiliæ doctrinā important.*
 Quamuis paulo ante sacerdoti-
 bus, & B. Francisci monachis ca-
 ptis, vitam condonasset, (sic enim
 Piratæ loquuntur, quoties
 à cæde temperant, quam per
 vim, nefasq; grassando inferre
 possent). Sociis tamen minime
 pepercit, licet tironibus adhuc
 plerisq;

plerisq;, & adolescentibus. Propius cum accessisset, vocem intendens: *Præcipitentur*, inquit, *in mare omnes illi Iesuitæ, Papistæ, hostes nostri acerrimi. Nec mora: milites duci non dissimiles, & hæretici, Socios inuadunt, tritis vestibus exspoliant, vulnera pugionibus infligunt, ijs primum qui raso vertice sacerdotes agnoscerentur. Plerique in mare præcipientes dati, brachijs manibusq;, ne qua enatandi spes esset, truncatis. Ignatius, quod animû singulis adderet hortando, & vrgendo, in capite vulnus accipit, vt fissum dissileret. Hic immotus mortem operiens, tribus cõfossus lanceis vociferãdo cadit. Testes, inquit, appello mortales, & Angelos, me pro fidei Catholica Romana professione occumbere: à qua ne latum quidem vnguem resiliendum.*

filiendū puto. Sociosq; respiciens.
Filioli, inquit, mortē ne expauesci-
te. Imaginem Deiparæ manibus
eripere hæretici frustra conati
sunt. Benedictus Castrus, ima-
ginē & ipse CHRISTI de Cruce
pendentis, dextera præferens,
tribus glandibus ietus nondum
concidit. Igitur ferro punctim,
cæsimq; confodiunt, & semiui-
uum nauī deturbant. Eū manue-
lē item Aluarum in facie vulne-
rant, tabulato affigunt, brachia,
eruraq; confingunt, ossa colli-
dunt: utq; lentius, & diuturnius
mortis genus esset, extinctum
nolunt. Mox animam agens in
maris fluct⁹ præceps datus. Cæ-
teris ad imaginē genibus flexis,
in rabiem acti hæretici, gladio-
rum capulos capiti Blasij Ribe-
ræ illidunt. Quo ex vulnere cō-
sternatus, periit. Petro verò Fon-

secæ

secæ miles os pugione confodit, maxillamque soluens interimit. Didacum Andradam presbyterum, qui Ignatio succenturiatus erat, confessionibus aures dantem, Sociosq; hortantē, pugionibus confossum in pelagus præcipitant: cum diceret: *Pugnemus: Socij fortiter, sanguinis prodigi: CHRISTI enim sanguine redempti sumus.* Hæc dum strages fieret, languebant ex morbo, tædioq; nauigationis Gregorius Scribanus, & Aluarus Mendez, fallere itaq;, & latere potuissent ægroti, si animo libitum fuisset. At occasionem, palmamq; martyrij minime prætermittendam rati, in pedes ultro desiliunt, iniectaue veste seminudos se, iugulumque offerunt. Simon à Costa, quod corporis dignitate, generis quandam nobilitatē præ

præ

præ se ferret, archipirata à mili-
tibus oblatus, intetrogatusq; à
Soria, Iesuita ne esset? quamuis
inficiando effugere, & dilabi
potuisset, mori tamen, licet nu-
per admodum Societati nomen
dedisset, pro Religione maiorū
maluit, quam desertor videri.
Indignatus pirata in oculis iu-
gulari, & in mare projici præce-
pit. Nouem igitur, & triginta
Socij sic occubere, feliciter,
1570. Idib. Quint. anni clō. Io. LXX.
Singulorū nomina recensēbo.
Ignatius Azeuerus Prouinciae
præfectus, Didacus Andrada,
Antonius Suarez, Benedictus
Castrus, Ioannes Ferdinandus
Olyssiponensis, Franciscus Al-
uarus Couillius, Dominicus
Ferdinandes, Emmanuel Alua-
rus, Ioannes Mayorga Arago-
nius, Alfontus Vena Toletanus,
Gonza-

Gonzalus Henricus Diaconus,
Ioannes Ferdinandus Bracaren-
sis, Alexius Delgadu, Ludoui-
cus Correa Eborensis, Emma-
nuel Rodericus Alcorchetius,
Simon Lopez, Emmanuel Fer-
dinandes, Aluarus Mendez, Pe-
trus Munnos, Franciscus Ma-
galunius, Nicolaus Dinyus Bri-
gantinus, Gaspar Aluarus, Bla-
sius Ripera Bracarensis, Anto-
nius Ferdinandus Montis Ma-
ioris Emmanuel Pachecus, Pe-
trus Pontaureus, Simon à Co-
sta, Andreas Gonsalvus Viani-
us, Amatus Vasquius, Didacus
Perez, Misceus Ioannes Baëza,
Marcus Caldera, Antonius Cor-
rea Portuensis, Ferdinandus
Sanchez Castellanus, Gregori⁹
Scribanus Logrunensis, Franci-
scus Perez Godoi Torrichius,
Ioannes Zaureus Toletanus. Io-
annes

annes S. Martini Illescanus; Ste-
 phanus Zuraire Cantaber: qui
 simplicitate morum, & candore
 singulari cum esset, Placentia
 Hispaniæ digressurus, sacerdoti
 nostro: *Laeto*, inquit. *proficiscor a-*
nimo, certus de martyrio. Interro-
 gatusq; vnde tam constantet id
 assereret: à DEO qui ipsa Veritas
 est, reuelatum sibi respondit. V-
 nus Ioannes Sanchius periculū
 sic euasit. Dum vectores à So-
 cijs pirata separat, & manus cui-
 iusq; vestesque contemplatur,
 hunc vt pannosum, manibusq;
 callosis intuitus: *Tu ne*, inquit. *co-*
quus es Iesuitarum? Affirmauit il-
 le nihil perterritus: tamen quod
 iuuenis admodū esset. breuiori-
 que veste incederet, & sibi co-
 quendo vsui fore putarent, la-
 nienæ eripitur: delatusque cum
 illis in Aquitaniā: mox in fugam

se do
 nimin
 fide,
 rem g
 non c
 psi, e
 ne in
 rum
 benig
 Mart
 in Io
 ctus
 duit
 pella
 cti co
 ptus
 bat t
 ter:
 quā
 pijs
 cum
 afflic
 dest

se domum versus dedit : DE O
 nimirum ita iubente, vt maiore
 fide, tanquam oculatus testis,
 rem gestā referret: quamquam
 non defuere & alij, qui fuga ela-
 pſi, eadem enarrarunt. Verum
 ne integro quadraginta Socio-
 rum numero vnus deesset, DE I
 benignitate, veluti Felici olim
 Martyri Adauctus quidam, qui
 in Ioannis Sanchij locum suffe-
 ctus, eiusdem pæne nomen in-
 duit. Sanctus Ioannes vulgo ap-
 pellatus, classis Lusitaniæ Præfe-
 cti cognatus. Hic Socijs adscri-
 ptus non erat ab Ignatio: opta-
 bat tamē candidatus vehemen-
 ter: quare ab illius latere nun-
 quā discessit, Socios in omnibus
 pijs exercitationibus imitatus,
 cum orando, tum meditando
 assidue. Hic ad cædem similiter
 destinatus, nihil tergiuersatus,
 emori

*In Mar-
 tyrol. 30.
 Augusti*

emori maluit, quam ut salutis
 æternæ opportunitatem ami-
 sisse videretur. Iugulatus itaq;
 & in mare deturbatus. Sic &
 quadraginta Martyribus, Seba-
 ste, sub Imp. Licinio, quos Basi-
 lius, eiusq; frater Nyssenus Gre-
 gorius, disertis sermonibus lau-
 darunt, accessit vnus satellitum,
 custodia adhibitus: ne quadra-
 ginta coronis in cælo spectatis
 vna deesset. Vectores hic omnes
 Soria liberos abire permisit, ex-
 spoliasse contentus: in Socios
 vero sæuiit, non exspolians so-
 lum, verum etiam innocentes
 trucidans: quod & à puero hæ-
 reticam immanitatem imbibit-
 set. Ingenium enim Sectario-
 rum est, eorum præsertim, qui
 se Calvinianos, & Puritanos ia-
 ctant, ut in pios omnes Catho-
 licos grassentur.

CAPVT

p. Martii